

Samförvaltningsplan

Kunskapsunderlag för dig som berörs av klöviltförvaltningen
I Södermanlands län

Länsstyrelsen
Södermanlands län

Bakgrund

- Behov av att samla allt på ett ställe,
- Ökande klövviltsstammar och viltskador,
- Behov av tydliga och mätbara målsättningar,
- Behov av uppdateringar kopplat till älg- och kronhjortsförvaltningen.

Målsättningar för förvaltningen av klövvilt 2023 – 2026

Målsättningar

Målsättningarna för förvaltningen av klövvilt under mandatperioden för VFD är att,

- skördebortfallet i spannmål orsakat av klövvilt ska inte upplevas som mer än 4 % vid nästa mätning av SCB,
- öka medelåldern, reproduktionen och kalvslaktvikterna hos älg,
- trafikolyckorna på väg, med älg, vildsvin, dov- och kronhjort i trafiken minskar med minst 10% fram till 2026. 2023 registrerades 1502 trafikolyckor på väg med nämnda viltslag.
- årsskadorna på tall orsakade av klövvilt minskar och att andelen ungskog som föryngras med tall ökar,
- att ytterligare öka kunskapsnivån om vilt- och samförvaltning samt om afrikansk svinpest (ASF) hos jägare, lantbrukare och markägare samt stimulera insatser för lokal samverkan.

Prioriterade områden

- Insatser för en aktiv förvaltning av dovhjort och vildsvin. Särskilt inom Nyköpings, Strängnäs och Vingåkers kommun.
- Förvaltnings- och skötselplaner för älg. Särskilt insatser och stöd till skötselområden som återkommande avviker mer än 20 % +/- från sin planerade och faktiska avskjutning av vuxna djur samt att planer bidrar till de kvalitativa målsättningar som finns regionalt.
- Identifiera viltolycksdrabbade vägsträckor. Särskilt viktigt att inleda arbete i minst tre av dessa områden.
- Åtgärder som syftar till att främja och möjliggöra ståndortsanpassning. Vidare bör det undersökas om behov finns för särskilda insatser kring föryngringsmetoder, ungskog och ungskogsskötsel.
- Sprida och informera om samförvaltningsplanen med bilagor. Särskilt bör målsättningarna för förvaltningen av klövvilt 2023 – 2026 och riktlinjerna för skötseln av klövviltsstammarna lyftas fram.

Riktlinjer för skötsel av älg-, kronhjort-, dovhjort- och vildsvinsstammarna.

Åtgärder för respektive art bör vidtas så att,

Älg

- tjurandelen överstiger 35 %*,
- andelen kalv i avskjutningen är som lägst 45 %,
- reproduktionen i områden där treårsmedelvärdet understiger 0,65 kalvar per vuxet hondjur ökar.

Kronhjort

- hjortandelen överstiger 35 %*,
- andelen kalv i avskjutningen är som lägst 35 %,
- reproduktionen i områden där treårsmedelvärdet understiger 0,75 kalvar per vuxet hondjur ökar.

Riktlinjer för skötsel av älg-, kronhjort-, dovhjort- och vildsvinsstammarna.

Åtgärder för respektive art bör vidtas så att,

Dovhjort

- hjortandelen överstiger 35 %*
- andelen kalv i avskjutningen är som lägst 35 %,
- kalvvikterna är normala**,

Vildsvin

- galtandelen överstiger 35 %*,
- andelen årsgrisar i avskjutningen är som lägst 60 %,
- minska risken för spridning av sjukdomar (exempelvis Salmonella choleraesuis eller Afrikansk svinpest).

Riktlinjer för skötsel av älg-, kronhjort-, dovhjort- och vildsvinsstammarna.

Åtgärder för respektive art bör vidtas så att,

* En lokal populations geografiska spridning kan i vissa fall vara större än en fastighet eller ett skötselområde och samverkan bör eftersträvas mellan fastighetsägare/skötselområden som förvaltar en gemensam viltstam.

** Treårsmedelvärdet gällande slaktvikter i Östergötland var enligt Viltdata 14,1 och 15,0 kg för hind- respektive hjortkalv. Under perioden registrerades vikter från 313 kalvar. Motsvarande underlag saknas i Södermanland.

Riktlinjer för älg- och kronhjortsskötselområden

Bakgrund

Länets älg- och kronhjortsskötselområden är centrala för den lokala förvaltningen av klövvilt. Skötselområdena har historiskt visat sig vara en naturlig utgångspunkt när det kommer till samförvaltning, utbildning eller informationsinsatser. Några av förutsättningarna för att ett skötselområde ska fungera väl är att de är en frivillig sammanslutning, att storleken är ändamålsenlig och lämplig sett till geografiska förutsättningar samt att älgoch kronhjortsskötselområdet i sin helhet sammanfaller gällande ingående fastigheter.

Riktlinjer för älg- och kronhjortsskötselområden

Krav för registrering av skötselområde (gäller även vid ändringar av befintligt skötselområde)

Länsstyrelsen handlägger ansökningar om ändringar eller registrering av älg- och kronhjortsskötselområden. För att en ansökan ska hanteras för jakt samma kalenderår ska ansökan vara länsstyrelsen till handa senast den 31 januari. Ingående fastigheter i älg- och kronhjortsskötselområden ska i sin helhet sammanfalla. Flera älgskötselområden kan således tillsammans bilda ett kronhjortsskötselområde och vice versa. I övrigt ska skötselområdet ha sådan storlek och arrondering att det kan uppfylla kraven som finns beskrivna nedan.

Riktlinjer för älg- och kronhjortsskötselområden

Krav på skötselområden

Nedanstående krav bör tolkas som en del av riktlinjerna för viltförvaltningen i länet. Syftet är att definiera några ytterligare särskilda skäl för registrering av skötselområden än de som beskrivs i 9 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7).

Riktlinjer för älg- och kronhjortsskötselområden

Krav på skötselområden

I de älg- och kronhjortsskötselområden som Länsstyrelsen i Södermanlands län administrerar ska

- Skötselområdets storlek medge en årlig avskjutning av 10 vuxna älgar eller
- 5 vuxna älgar om området lämpar sig för älgjakt och något av följande särskilda skäl råder:

Alternativ 1: Skötselområdets storlek medger en årlig avskjutning av 10 kronhjortar.

Alternativ 2: Skötselområdets storlek medger en årlig avskjutning av 20 dovhjortar eller vildsvin samtidigt som man inom skötselområdet har en aktiv förvaltning av någon av de nämnda arterna. För att förvaltningen ska anses vara aktiv ska det genomföras årliga inventeringar och uppföljningar samtidigt som det finns en planerad avskjutning.

Alternativ 3: Skötselområdet är större än 10 000 hektar eller består av fler än 35 jaktlag.

Riktlinjer för älg- och kronhjortsskötselområden

Avregistrering

För en ändamålsenlig förvaltning av älg och kronhjort i syfte att nå regionala målsättningar äger Länsstyrelsen rätt att avregistrera ett älg- och kronhjortsskötselområde som,

- under pågående jakttid för älg eller kronhjort inte kan uppvisa en av Länsstyrelsen beslutad skötselplan.
- vid mer än en gång under en treårsperiod väsentligt avviker från uppsatt avskjutningsmål av vuxna djur.
- inte anmäler jaktresultat för älg eller kronhjort i rätt tid.
- inte genomför ÄlgObsen på ett tillfredsställande sätt. Antalet obstimmar ska överstiga 0,1 per hektar och år för att anses vara tillfredsställande.
- vid upprepade tillfällen ej deltar vid älgförvaltningsområdets samrådsmöten.
- inte uppfyller kraven för registrering eller ändring av skötselområde.

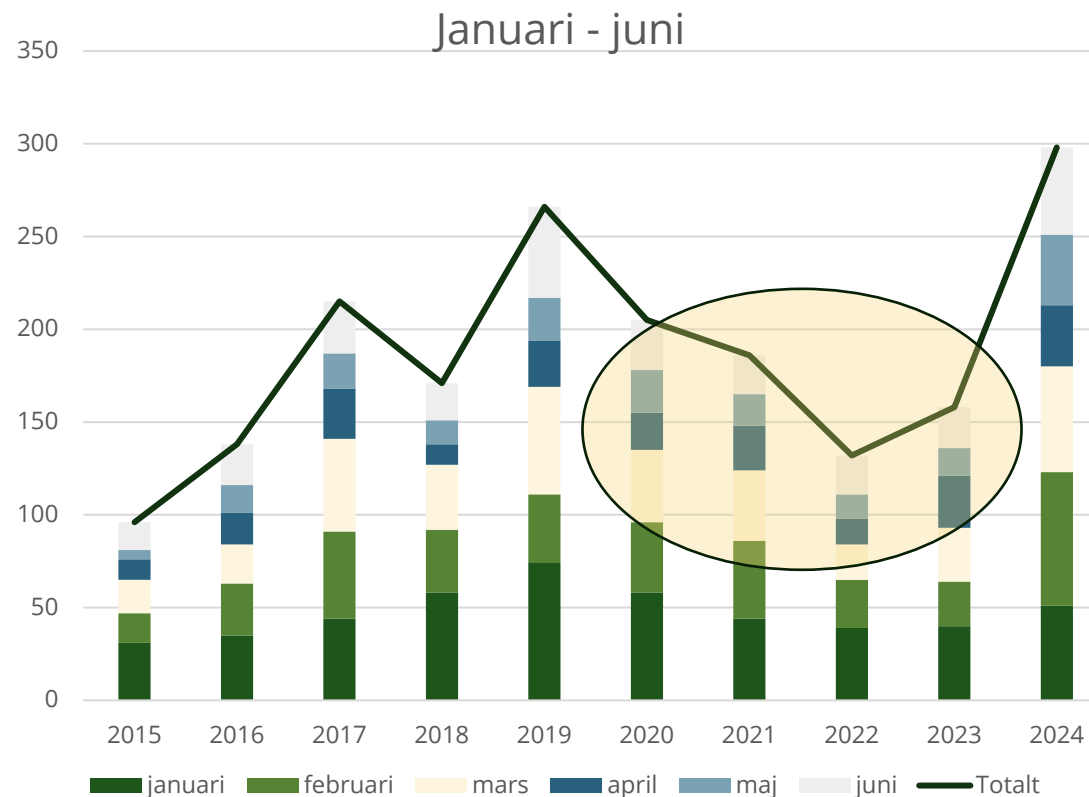
Framgångsfaktorer?

- Relationer med regionala intresseorganisationer
- Samarbete med älg- och kronhjortsskötselområden och dess företrädare
- Resurser att verka och stötta på lokal nivå
- Utbildning och samverkan
- Att nå den "vanliga jägaren"

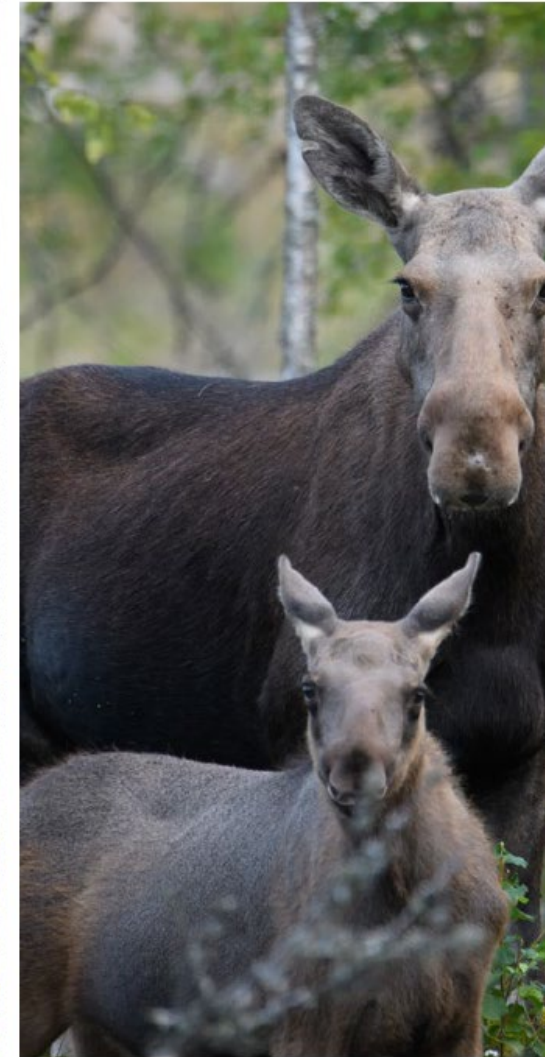
Exempel

- Trafikolyckor – något alla(?) är överens om borde minska
- Målsättningen från 2020 var att vildsvinsolyckorna skulle minska till max 400 per år (2015 års nivå).
- Innan målet var nått kommunicerades mycket om "vildsvinsstammens fall", "vi har tagit vårt ansvar" etc.

Vad behöver vi göra annorlunda?

- Kommunicera mer
- Mer riktade och uthålliga insatser
- Realtidsunderlag – standardiserade mätningar

Tack!

Länsstyrelsen
Södermanlands län